

Raadsinformatienota wijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen

Inhoud

Inleiding

De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen. De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is per 1 juli 2022 gewijzigd met als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken.

Sommige wijzigingen gaan meteen in, voor andere wijzigingen wordt 2 jaar uitgetrokken. Per 1 juli 2024 moeten de gemeenschappelijke regelingen zijn aangepast op deze wetswijziging. In deze raadsinformatienota informeren we u over de belangrijkste wijzigingen.

Kernboodschap

Met de wetswijziging wordt de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad versterkt. Met deze wetswijziging wordt een aantal aanpassingen en aanvullingen geïntroduceerd op de al bestaande wettelijke bevoegdheden en instrumenten.

De wijzigingen van de Wgr zijn onder te verdelen in drie categorieën:

1. De versterking van de positie van gemeenteraden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen. Dat betreft het recht op uiten zienswijze bij vorming GR; de verplichting van een GR tot duiden welke besluiten vatbaar zijn voor zienswijze; mogelijkheid tot vormen van een gemeenschappelijke raadsadviescommissie (incl. vergoeding) en afspraken over burgerparticipatie.
2. De introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden. Dat zijn het recht op onderzoek/enquête en het (verduidelijken van) onderzoeksmogelijkheden voor lokale rekenkamers.
3. Het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling. Daarbij gaat het om afspraken over evaluatie, uittrekking en aanpassing van de begrotingscyclus.

Een aantal van deze wijzigingen trad op 1 juli direct in werking, maar een ander deel zal binnen twee jaar na inwerkingtreding geïmplementeerd moeten worden in alle gemeenschappelijke regelingen (GR-en). Daarvoor loopt een proces met onze GR-en. Hieronder vindt u een kort overzicht van de belangrijkste wijzigingen:

Consequenties

Verankering in de Wgr; in de praktijk al geïmplementeerd

Overigens hadden wij met sommigen van onze Gemeenschappelijke regelingen (GR-en) al aanvullende afspraken inzake sturing en transparantie gemaakt, die nu wettelijk in de Wgr zijn verankerd.

-De oude Wgr richtte zich op het uiten van een zienswijze op de ontwerp begroting. De nieuwe Wgr geeft de mogelijkheid tot zienswijze ook op andere besluiten dan de ontwerpbegroting. Wij hadden al met diverse van onze GR-en de afspraak dat we een zienswijze konden uitbrengen op de bestemming van het jaarrekeningresultaat.

-De nieuwe Wgr stelt dat het DB schriftelijk moet aangeven wat met de zienswijzen is gebeurd voordat besluitvorming in AB plaatsvindt. Hoewel dit niet in de oude Wgr stond, hadden wij vanwege transparantie die afspraak al.

- Daarnaast zijn in onze huidige nota verbonden partijen de aanbevelingen uit de denktank 'Grip op GR'en' vastgelegd. De gemeenteraad heeft al in 2017 de uitkomsten van deze denktank

onderschreven om de positie van gemeenteraden ten opzichte van gemeenschappelijke regelingen te verbeteren.

Zienschijzen bij treffen/wijzigen college- en/of burgemeestersregeling

In de nieuwe Wgr is een verplichte zienschijze van de gemeenteraad toegevoegd bij het treffen of wijzigen van een college- en/of burgemeestersregeling. Dit komt in de praktijk niet vaak voor. Deze zienschijze past eveneens binnen de manier van werken zoals vastgelegd in de huidige nota verbonden partijen.

Aangepaste termijnen

In de nieuwe Wgr is een aantal termijnen aangepast binnen de begrotingscyclus van verbonden partijen. Het is nog niet duidelijk wat dit in de praktijk gaat opleveren. Zo is sprake van:

- een verruimde zienschijze termijn die valt midden in het zomerreces en tellen die 12 weken ook nog eens terug vanaf het moment dat het dagelijks bestuur (DB) uw zienschijze met DB-reactie aanbiedt aan het Algemeen Bestuur. De verruiming van het aantal weken had juist als doel om de gemeenteraden meer gelegenheid te bieden om desgewenst de zienschijze af te stemmen met collega gemeenteraden (samen een vergelijkbare reactie ter zienschijze inbrengen). Het is onduidelijk wanneer die regionale afstemming van gemeenteraden in de praktijk kan plaats hebben;
- een verplaatsing van de aanlevering van de kadernota van GR-en van 15 april tot 30 april. Dat geeft GR-en meer ruimte, maar deze datum ligt (te) laat ten opzichte van de planning van ons jaarlijkse verzamelvoorstel over verbonden partijen.

Instellen adviescommissie

Ten aanzien van het instellen van een adviescommissie bij een GR geldt dat u wellicht niet de behoefte heeft dat bij elke GR in te stellen. Een optie kan zijn om een adviescommissie in te stellen maar deze alleen te activeren bij zeer zwaarwegende en uitzonderlijke te nemen besluiten. Indien nodig kan er dan snel gebruik van worden gemaakt. De adviescommissie kan echter alleen ingesteld worden indien alle raden van de deelnemende gemeenten (en provincie in geval van de GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid) hiermee instemmen.

Actieve informatieplicht bestuur samenwerkingsverband

In de nieuwe Wgr is de actieve informatieplicht door het bestuur van samenwerkingsverband vastgelegd. In de gemeenschappelijke regeling moeten afspraken worden vastgelegd over de wijze waarop informatie wordt aangeleverd. In de risicoclassificatie zoals vastgelegd in onze nota verbonden partijen is informatievoorziening al 1 van de onderdelen waarop wordt getoetst. Daarnaast is het in het Debat het agendapunt 'informatie uit verbonden partijen' al een goed gebruik. In de praktijk blijkt dat hiervan veelvuldig gebruik wordt gemaakt, juist voor de actuele mededelingen vanuit verbonden partijen.

Versterking positie rekenkamer en regionaal enquêterecht

Lokale rekenkamer/rekenkamercommissies of gezamenlijke rekenkamers hebben de mogelijkheid om onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur van een gemeenschappelijke regeling. Het gaat heur om een verduidelijking van bestaande wettelijke bevoegdheden. In de overeenkomst met onze rekenkamercommissie is de suggestie voor regionaal onderzoek en/of een gezamenlijke aanpak door rekenkamercommissies ook reeds gedaan. Daarnaast wordt in de nieuwe Wgr het regionaal enquêterecht vastgelegd. Gezamenlijke gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen krijgen het recht van onderzoek, over de bestuursvoering van een gemeenschappelijke regeling.

Burgerparticipatie

In de nieuwe Wgr wordt een verplichting opgenomen om vast te leggen of en zo ja op welke wijze inwoners de mogelijkheid krijgen tot inspraak over bepaalde onderwerpen die bij de gemeenschappelijke regeling zijn belegd.

Afspraken over evaluatie en uittreding

In de nieuwe Wgr worden afspraken gemaakt over evaluatie van een gemeenschappelijke regeling. Ook worden afspraken vastgelegd over de gevolgen van uittreding voor het vermogen van de rechtspersoon, waarbij moet worden gedacht aan afspraken over personeel, contracten, huisvesting en investeringen. Er kan niet langer worden volstaan met de afspraak dat het (algemeen) bestuur de uittredingsvoorwaarden vaststelt.

Vervolg

Het kan dus zijn dat in de praktijk sommige wijzigingen niet tot (grote) verandering leiden. Voor andere wijzigingen kan dat wel zo zijn, dan wordt de GR tekst of een werkwijze aangepast.

In het vervolgtraject wordt u op verschillende manieren betrokken:

1) Richting uw gemeenteraad volgt in juni het jaarlijkse verzamelvoorstel van jaarrekeningen 2022 en begrotingen 2024 van verbonden partijen.

2) Op woensdagavond 10 mei organiseerden de verbonden partijen DG&J, OZHZ en VR ZHZ de jaarlijkse informatieavond voor gemeenteraden. Hier namen zij u mee in de jaarrekening 2022 en de begroting 2024. Daarnaast werd informatie gegeven over de wetswijziging en de betekenis hiervan voor de verbonden partij. Verwacht wordt dat in het najaar de tekst van iedere gemeenschappelijke regeling moet worden aangepast op de nieuwe wetgeving. Deze 3 en andere verbonden partijen hebben dit proces reeds in gang gezet.

3) De huidige nota verbonden partijen liep af in 2022 en vraagt om herijking. In de nieuwe nota worden de wetswijzigingen meegenomen. We pakken dit op via de heidag van de gemeenteraad op 1 september. Onlangs is namelijk in de werkgroep die het programma van de heidag van de gemeenteraad vormgeeft, aangedragen om een deel van het programma te richten op onze verbonden partijen. Dit wordt verder voorbereid. Het is na deze werksessie de bedoeling om in het 4e kwartaal de nieuwe nota verbonden partijen aan de gemeenteraad ter vaststelling aan te bieden.

4) Over het al dan niet instellen van een adviescommissie op het sociaal domein is in onze lokale werkgroep Sociaal Domein aandacht besteed. Sommige gemeenten namen hiervoor zelfs al een motie aan. Gedachte is om een voorstel richting de gemeenteraden voor te bereiden. Hiervoor ligt de actie bij de Sociale Dienst Drechtsteden in overleg met de griffier van Hendrik-Ido-Ambacht. Besluitvorming zal dan plaatsvinden in de 7 gemeenteraden.